

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
акредитаційної експертизи підготовки магістрів
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
спеціальності 242 «Туризм»
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
у Чернігівському національному технологічному університеті

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 року № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» та від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження ліцензійних умов освітньої діяльності закладів освіти», а також наказу Міністерства освіти і науки України від 20 листопада 2017 року № 238-л експертна комісія у складі:

Голова комісії: Басюк Дарія Іванівна, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Національного університету харчових технологій, доктор економічних наук, доцент;

Член комісії: Кифяк Василь Федорович, професор кафедри менеджменту і туризму Чернівецького торгово-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, доктор економічних наук, професор,

у період з 29 листопада по 01 грудня 2017 року розглянула подані матеріали та провела акредитаційну експертизу провадження освітньої діяльності у Чернігівському національному технологічному університеті, пов'язаної з підготовкою магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» за такими напрямками:

- достовірність інформації, поданої до Міністерства освіти і науки України навчальним закладом разом із заявою щодо акредитації освітньої програми;
- фактичний стан кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення вищого навчального закладу та його відповідність установленим законодавством вимогам.

За результатами перевірки встановлено:

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Експертна комісія ознайомилась з оригіналами основних установчих документів у Чернігівському національному технологічному університеті.

Чернігівський національний технологічний університет (надалі – ЧНТУ, Університет) – вищий навчальний заклад, який здійснює підготовку молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів, магістрів і докторів філософії відповідно до ліцензії від 22.06.2017 р.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Форма власності – державна. Ректор – Шкарлет Сергій Миколайович, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Діяльність ЧНТУ розпочалась із загальнотехнічного факультету Київського політехнічного інституту. З 01.09.1965 р. згідно з наказом Міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР організовано Чернігівський філіал Київського політехнічного інституту. Постановою КМУ від 10.09.1991 р. № 193 на базі Чернігівського філіалу Київського політехнічного інституту створено Чернігівський технологічний інститут. У 1994 р. навчальний заклад був акредитований за IV рівнем акредитації. Постановою КМУ від 29.07.1999 р. № 1372 утворено Чернігівський державний технологічний Університет на базі Чернігівського технологічного інституту. Згідно з наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 11.08.2011 р. № 970, № 971, від 28.11.2013 р. № 1639 та від 05.02.2014 р. № 103 до Чернігівського державного технологічного університету шляхом реорганізації було приєднано Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, Чернігівський комерційний технікум, який функціонує в статусі Коледжу економіки і технологій, Чернігівський технікум транспорту та комп'ютерних технологій, який функціонує в статусі Коледжу транспорту та комп'ютерних технологій та Чернігівський державний інститут економіки і управління. Відповідно до Указу Президента України від 04.10.2013 р. № 544/2013 Чернігівському державному технологічному університету надано статус національного.

Статут ЧНТУ прийнятий конференцією трудового колективу 18.10.2013 р. (протокол №4) та затверджений наказом Міністерством освіти і науки України від 08.11.2013 р. № 1564. Нова редакція Статуту ЧНТУ погоджена конференцією трудового колективу 15.05.2015 р. (протокол № 4) та затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 30.06.2016 р. № 715.

ЧНТУ внесено до Державного реєстру вищих навчальних закладів України (довідка від 22.02.2008 р. № 26-Д-158), Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (довідка АА № 866365), Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємств (виписка АВ № 106108).

Структура університету включає 5 навчально-наукових інститутів (далі – ННІ): ННІ технологій, ННІ будівництва, ННІ права і соціальних технологій, ННІ економіки, ННІ управління та адміністрування; 8 факультетів, центр перепідготовки та підвищення кваліфікації, 36 кафедр, серед яких 32 випускові, аспірантуру, докторантуру, науково-технічну бібліотеку, редакційно-видавничий відділ, відділ практики та сприяння працевлаштуванню, систему довузівської підготовки, підрозділи, що забезпечують навчально-виховний процес та наукову діяльність, адміністративні та господарські підрозділи, що забезпечують здійснення господарської діяльності університету та задоволення соціально-побутових потреб тощо та розвинену мережу госпрозрахункових підрозділів.

Навчання в Університеті ведеться за 14 спеціальностями освітньо-професійного ступеня «молодший бакалавр», 29 спеціальностями освітнього ступеня «бакалавр», 24 спеціальностями освітнього ступеня «магістр» та 13 спеціальностями першого наукового ступеня «доктор філософії».

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Високий рівень навчальної, методичної та науково-дослідної роботи забезпечується високопрофесійним науково-педагогічним складом університету. В університеті працює 404 викладача, з них 50 докторів наук, 38 професорів, 246 кандидатів наук, 183 доцента, серед них 2 Заслужених працівника освіти України, 2 Заслужених діяча науки і техніки України, 3 Заслужених економіста України, 1 Народний архітектор України, 1 Заслужений будівельник України, 1 Почесний землевпорядник України, 2 Заслужених працівника освіти України, 2 Лауреата державної премії України в галузі науки і техніки, 1 Лауреат державної премії України в галузі архітектури, 1 Лауреат Державної премії СРСР, 1 Лауреат міжнародного відкритого рейтингу «Золота Фортуна», 1 Лауреат премії КМУ України, 1 Лауреат премії Верховної Ради України, 5 академіків та 9 членів-кореспондентів галузевих академій України.

Показники діяльності університету наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Загальна характеристика ЧНТУ

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри
1.	Ліцензований обсяг вищого навчального закладу (місць)	6533
	у т.ч. за освітніми ступенями:	
	– молодший бакалавр	1002
	– бакалавр	3511
	– магістр	1895
2.	– доктор філософії	125
	Кількість студентів, разом:	8581
	у т. ч. за формами навчання:	
	– денна (осіб)	6316
3.	– заочна (осіб)	2265
	Кількість навчальних груп (одиниць)	453
	у т. ч. за освітніми ступенями:	
	– молодшого бакалавра	14
	– бакалавра	29
4.	– магістра	24
	– доктора філософії (одиниць)	13
	Кількість кафедр (циклових предметних комісій), (одиниць):	36
5.	з них випускових (одиниць):	32
	Кількість факультетів (відділень), (одиниць):	8
	Загальні навчальні площі будівель (кв. м.)	83156,6
	з них:	
– власні (кв.м)	83156,6	
– орендовані (кв.м)	47,4	
	Навчальні площі, які здаються навчальним закладом в оренду (кв. м.)	5729,16

Значна увага приділяється розвитку та зміцненню міжнародних зв'язків. У 2016 р. укріплення та розширення міжнародної мережі партнерства залишалось одним з пріоритетів.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

ритетних напрямків діяльності Чернігівського національного технологічного університету.

Загалом, станом на 2017 р. діє 67 угод про співпрацю з іноземними вищими навчальними закладами та 8 угод з іноземними організаціями та підприємствами з 29-ти країн світу. Основні напрями співпраці: проведення спільних наукових та навчальних заходів, спільні наукові видання і публікації, спільна участь у наукових проектах та дослідженнях, обмін навчальними матеріалами, розвиток мобільності студентів та викладацького складу.

Проводяться заходи та презентації в рамках освітніх програм ЄС та інших міжнародних програм. Зокрема, у 2017 р.:

– продовжувалося виконання проектів Темпус: «Набуття професійних і підприємницьких навичок за допомогою виховання підприємницького духу та консультації підприємців-початківців» - 544202-TEMPUS-1-2013-1-AT-TEMPUS-JPHES (BUSEEG-RU-UA); Модельно-орієнтований підхід та інтелектуальна система для еволюційного співробітництва академії та промисловості в сфері електронної та обчислювальної техніки (544497-TEMPUS-1-2013-1-UK-TEMPUS-JPHES);

– у рамках Програми ЄС Еразмус+ за напрямом KA1: Навчальна (академічна) мобільність запроваджено двосторонні обміни викладачами та студентами з Лодзьким технічним університетом (Польща) та Господарською академією ім. Д.А. Ценова (Болгарія);

– Чернігівський національний технологічний університет став 16-м вищим навчальним закладом України, який приєднався до реалізації проекту «Україна – Норвегія. Перепідготовка і соціальна адаптація військовослужбовців та членів їх сімей в Україні»;

– згідно з договором про співробітництво між Чернігівським національним технологічним університетом та Інститутом др. Яна-Урбана Сандала (Норвегія), в ЧНТУ реалізовується проект «Школа соціального підприємництва». Протягом 2016 р. студенти, аспіранти та НПП ЧНТУ (загалом 60 осіб) пройшли англійські курси з соціального підприємництва, інноваційного менеджменту та стратегічного менеджменту від норвезького професора д-р Ян-Урбан Сандала, засновника та керівника Fil. Dr. Jan-U. Sandal Institute. Чотири учасники Школи отримали гранти на наукове стажування в Норвегії. Для посилення наукової діяльності за напрямами «Соціальне підприємництво», «Інноваційний менеджмент», «Стратегічний менеджмент» відкрито Інформаційний Центр Школи соціального підприємництва Яна Урбана-Сандала, що сприятиме підвищенню якості наукових публікацій, участі в програмах та проектах за окресленими напрямами;

– у 2017 р. продовжувалася участь ЧНТУ в Програмі Балтійських університетів. У рамках програми 5 представників ЧНТУ, з них: 2 студенти, 1 аспірант та 2 НПП, взяли участь у міжнародних заходах програми (Students' Conference, Teachers' Conference, Students' Sail, Teachers' Sail, PhD Students' Training);

– у липні 2016 р. Університет долучився до програми «Активні громадяни» Британської Ради. Участь дає можливість написання освітньо-соціальних проектів та отримання грантів на їх реалізацію. Реалізація програми також включає зміну підходів

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

до викладання, впровадження в освітній процес елементів неформального навчання, що підвищує якість освіти.

Реалізації існуючих освітніх міжнародних програм та започаткування нових в ЧНТУ сприяють спеціально створені відокремлені підрозділи: Інформаційний Центр ЄС ЧНТУ, Центр міжнародної атестації та академічної мобільності «Британська кафедра», Центр Українсько-Польської освіти.

У 2017 році продовжилася реалізація Угоди про практики за обміном з Лодзьким технічним Університетом. Так 10 студентів ЧНТУ відвідали Лодзь для проходження літніх практичних занять та 10 студентів з Польщі прибули до ЧНТУ відповідно. За підтримки Британської Ради та Німецької служби академічних обмінів (DAAD) університет долучається до реалізації національного проекту з розвитку внутрішньої студентської мобільності. Укладено Угоду про започаткування програми «Аспірантура з подвійним керівництвом» з Талліннським технологічним університетом.

Система управління якістю освітньої діяльності університету за програмами освітньо-професійного ступеня «молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» та освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр» сертифікована за ДСТУ ISO 9001:2009 (ISO 9001:2008).

Висновок: експертна комісія констатує, що оригінали установчих та реєстраційних документів, матеріали акредитаційного самоаналізу щодо акредитації підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» у Чернігівському національному технологічному університеті відповідають Ліцензійним умовам надання освітніх послуг та Державним вимогам до акредитації.

2. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ 242 «ТУРИЗМ»

Освітній процес забезпечений висококваліфікованими кадрами відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України.

Підготовку магістрів за освітньою програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» забезпечують штатні висококваліфіковані науково-педагогічні кадри 9-ти кафедр університету загальною чисельністю 11 осіб. Всі викладачі є спеціалістами за профілем дисциплін, які вони викладають, з них докторів наук, професорів – 4 особи (36,4%), кандидатів наук, доцентів – 7 осіб (63,6%). Вчені звання і ступені мають 100% науково-педагогічного складу. Частка докторів, професорів, які проводять лекції відповідно до навчального плану, становить 31,8%.

Випусковою кафедрою для фахівців спеціальності 242 «Туризм» є кафедра туризму. На кафедрі працює 5 викладачів, усі на постійній основі. Середній вік науково-педагогічного складу становить 47 років. Питома вага викладачів кафедри, які мають вчені ступені і звання складає 100%, кандидатів наук, доцентів – 100%. Кваліфікація всіх викладачів відповідає профілю дисциплін, які вони викладають. Всі викладачі кафедри мають індивідуальні плани, плани стажування і підвищення кваліфікації, згідно

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

з якими підвищили кваліфікацію у вищих навчальних закладах, відповідних наукових установах та організаціях мають відповідні документи. Протягом останніх 5 років захищено 3 кандидатські дисертації та одна докторська дисертація.

Викладачі кафедри працюють над науковою темою «Формування та реалізація інноваційно-інвестиційної політики розвитку туризму» (номер державної реєстрації 0117U004701) з метою розробки економічної діагностики змін інноваційного розвитку рекреаційно-туристичної сфери, обґрунтування пріоритетів регіональної інноваційної політики розвитку туризму, розробки прогнозно-програмного забезпечення реалізації інноваційної політики. Впродовж останніх 5 років викладачами кафедри виконані ініціативні наукові теми:

- «Оцінка економічного і історико-культурного потенціалу, визначення напрямків розвитку та підвищення ефективності управління туристично-рекреаційним комплексом в Чернігівській області» (номер державної реєстрації № 0108U002046), метою якої є розробка оптимальних інкамінгових технологій, пропозиція їх місцевим суб'єктам туристичного ринку з метою забезпечення підвищення добробуту громади за рахунок в'їзного туризму;

- «Оцінка економічного потенціалу активних видів туризму в Україні» (номер державної реєстрації № 0111U003654), метою якої є: охарактеризувати ресурсний та інфраструктурний потенціал розвитку активних видів туризму, виділити найбільш забезпечені регіони, виявити причини такого стану, дати рекомендації щодо управління сезонністю в процесі організації активних видів туризму, дати рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняних організаторів активних видів туризму, дати рекомендації щодо створення туристичних центрів та розширення їх спеціалізації на активних видах туризму;

- «Еколого-рекреаційне районування Чернігівської області» (номер державної реєстрації № 0109U008918), метою якої є проведення членування Чернігівської області для удосконалення управління туристичною сферою, вирішенні наукові завдання обґрунтування критеріїв еколого-рекреаційного районування, розроблена структурно-логічна схема відповідного районування, розроблена схема еколого-рекреаційного районування за адміністративними районами Чернігівської області.

Кафедра забезпечує професійну фахову підготовку, а також виконує координуючу роль з усіх проблем змісту навчання, розробки нормативних документів спеціальності, планування навчального процесу, організації практичної підготовки студентів, методичного забезпечення.

Весь науково-педагогічний склад кафедри охоплений різноманітними формами підвищення кваліфікації. Це – стажування в вищих навчальних закладах, відповідних наукових установах та організаціях, участь у роботі міжнародних науково-технічних конференцій, семінарів тощо.

Кафедру очолює на постійній основі кандидат економічних наук, доцент Безуглий Ігор Володимирович. Сфера наукових інтересів: інноваційна політика у сфері туризму, організація готельного господарства. Працює над темою докторської дисертації: «Формування та реалізація інноваційної політики розвитку рекреаційно-туристичної

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

сфери» в межах якої розробляється наукова тема: «Формування та реалізація інноваційно-інвестиційної політики розвитку туризму» (номер держ. реєстрації 0117U004701). Протягом останніх років був керівником наукової теми: «Еколого-рекреаційне районування Чернігівської області» (номер держреєстрації 0109U008918). Приймав участь в розробці наукових тем: «Активізація транскордонного співробітництва як фактор забезпечення конкурентоспроможності вищої освіти України» (номер держреєстрації 0111U000016), «Оцінка економічного потенціалу активних видів туризму в Україні» (номер держреєстрації 0111U003654). Основні наукові роботи Безугло І. В.: «Управління регіональними розвитком туризму» (навчальний посібник з грифом МОН України, у співавторстві), Науково-методичні засади управління розвитком економіки курортно-рекреаційних підприємств, ринків, територій: монографія (у співавторстві), має 38 статей у фахових виданнях, 22 методичні розробки.

Доцент, к.е.н. Алешугіна Н. О. є автором шести навчальних посібників, 23 статей у фахових виданнях, 20 методичних розробок, дев'яти монографій, у тому числі однієї одноосібної, керівником наукового проекту «Чернігівське узороччя – краса, що зникає». У 2007 році Алешугіною Н. О. захищена кандидатська дисертація за темою «Територіальна організація рекреаційного господарства Полісся та напрями її удосконалення». Працювала старшим науковим співробітником Ради по вивчення продуктивних сил України НАН України.

Доцент, к.е.н. Коваль П. Ф., член науково-методичної ради Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з туризму з 2010 по 2017 роки, автор чотирьох навчальних посібників, 30 статей у фахових виданнях, кандидат в майстри спорту з гірського туризму, 30 методичних розробок.

Доцент, к.е.н. Бриль К. Г., у 2012 році захистив кандидатську дисертацію за темою: «Формування інвестиційної привабливості туристичних центрів». Автор 18 статей у фахових виданнях, 15 методичних розробок.

Доцент, к.е.н. Роговий А. В. у вересні 2017 році захистив докторську дисертацію за темою: «Механізм забезпечення економічної безпеки держави в умовах циклічності економіки» за спеціальністю 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством.

Студенти та співробітники кафедри беруть активну участь у міжнародних грантових проєктах та програмах обміну. Кафедрою налагоджені наукові зв'язки з державними вищими начальними закладами, підприємствами, установами та організаціями України.

Понад 20 студентів щороку беруть участь у першому турі Всеукраїнських студентських олімпіад з туризму.

Щорічно студенти під керівництвом провідних викладачів беруть участь у науково-практичних конференціях ЧНТУ та інших навчальних закладів. При кафедрі туризму функціонує наукове студентське товариство. Результати наукових досліджень студентів публікуються у наукових збірниках. Зокрема бакалаврами і магістрами спеціальності 242 Туризм було підготовлено 43 доповіді на всеукраїнські міжнародні наукові кон-

ференції та у співавторстві з викладачами кафедри опубліковано 10 статей у фахових наукових виданнях.

Висновок: за підсумками експертизи документів і матеріалів, поданих університетом, комісія констатує, що якісний склад викладачів дає можливість забезпечити підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» на належному рівні та відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг і Державним вимогам до акредитації, нормативним актам, що регулюють трудові відносини, та забезпечує належний рівень підготовки фахівців.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Організація освітнього процесу у ЧНТУ базується на основі Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Чернігівському національному технологічному університеті, що затверджений наказом ректора від 01.09.2015 № 142 та інших нормативних документах з питань освіти.

Підготовка магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми та затверджених навчальних і робочих навчальних планів. Планування навчального процесу ведеться з урахуванням потреб регіону та специфіки навчального закладу.

Вся документація розроблена фахівцями кафедр, узгоджена і затверджена у встановленому порядку і знаходиться на кафедрах в роздрукованому та електронному вигляді.

Всі дисципліни навчального плану підготовки магістрів спеціальності 242 «Туризм» забезпечені навчальними та робочими навчальними програмами, конспектами лекцій, методичними вказівками до семінарських та практичних занять, виконання контрольних завдань і завдань до самостійної роботи,

Викладачами кафедри розроблено та затверджено в установленому порядку методичні вказівки до виконання курсової роботи та написання випускової кваліфікаційної роботи.

Практична підготовка здобувачів здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93 та Положення про проведення практики студентів Чернігівського національного технологічного університету та робочої програми переддипломної практики.

Навчальний план підготовки магістрів спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» передбачає проходження студентами переддипломної практики в третьому семестрі тривалістю 10 тижнів відповідно до розробленої програми проходження практики.

Базами практик згідно з укладеними договорами з підприємствами сфери послуг є: готель «Україна», ТОВ «Шишкінн СПА готель», магазин туристичних товарів «Ад-

реналін», Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник М.Коцюбинського, туристичними агенціями ФОП Кутова С. С., ФОП Мазна А.Ю., ФОП Царенко І.О., «Структур»; Магазин туристичних товарів «Адреналін» (ФОП Балюта Д. В.).

Студенти можуть самостійно підібрати для себе базу практики за узгодженням з випусковою кафедрою.

Висновок: експертна комісія констатує, що організаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» повністю відповідають Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та Державним вимогам до акредитації і забезпечують належний професійний рівень підготовки магістрів.

4. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 242 «ТУРИЗМ»

Університет в своєму розпорядженні має: 16 навчально-лабораторних корпусів, гуртожитки, їдальні. Загальна площа усіх приміщень складає 83156,6 кв. м., в тому числі площа навчально-лабораторних приміщень – 45975,1 кв. м. Університет має спортивні площі – 14256,4 кв. м., спортивно-оздоровчий комплекс на 135 місць, фізкультурно-оздоровчий комплекс («ФОК») обладнаний ігровим залом, басейном (360 кв.м) та двома саунами, спортивно-оздоровчу базу «Фортуна».

Університет має 813 персональних комп'ютерів, які розташовані у 54 класах та комп'ютеризованих лабораторіях. Усі комп'ютерні класи підключені до міжнародної інформаційної мережі Internet та Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «Уран», яка широко використовується у навчальному процесі та науковій роботі викладачами, співробітниками та студентами.

Приміщення випускової кафедри туризму знаходяться в навчальному корпусі № 11. Кафедра забезпечена сучасною оргтехнікою: комп'ютерами, принтерами, сканером, ксероксом, наочними матеріалами, нормативно-технічною документацією та іншими матеріалами для проведення практичних та семінарських робіт. На кафедрі широко застосовуються нові технології навчання, що базуються на використанні системи Internet, створена локальна комп'ютерна мережа кафедри, яка з'єднана з інформаційною мережею університету. В початковому процесі використовуються навчальні лабораторії «Туристичних інформаційних технологій і технологій гостинності», «Спортивного туризму», «Ресторанного господарства», «Туристична фірма» спеціалізовані аудиторії туризмознавства, менеджменту і маркетингу туризму та ін.

Приміщення для занять студентів та науково-педагогічного персоналу повністю відповідають вимогам до підготовки магістрів 242 «Туризм».

Забезпеченість навчальних дисциплін лабораторіями та обладнанням згідно з робочим навчальним планом складає 100%. Приміщення для занять студентів та науково-педагогічного персоналу повністю відповідають акредитаційним вимогам до підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» за освітньо-професійною програмою, що акредитується.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

93,9 % потреби у гуртожитках покривають студентські гуртожитки, які знаходяться поряд з навчальними корпусами у парковій зоні.

В університеті працює дві їдальні та дев'ять буфетів. Також в університеті діють медпункти, оснащені необхідними медичними препаратами. Постійно проводиться перевірка санітарно-гігієнічного стану гуртожитків, навчальних корпусів та спорткомплексів.

До послуг викладачів, співробітників і студентів – університетські спортивні оздоровчі бази «Юність» та «Фортуна».

Висновок: комісія вважає, що стан матеріально-технічної бази ЧНТУ і кафедри лісового господарства для підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, Державним вимогам до акредитації та забезпечує можливість ефективного проведення навчального процесу та організації науково-дослідної роботи.

5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Наукова бібліотека ЧНТУ має площу 2565,0 кв.м. (в т.ч. площа книгосховища 992 кв.м.). В усіх корпусах навчально-наукових інститутів університету організовано комп'ютеризоване обслуговування читачів навчальними та науковими документами з використанням автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем.

В приміщеннях відділів обслуговування читачів встановлена Wi-Fi зона. В читальних залах бібліотеки комп'ютери підключені до локальної мережі університету та Інтернету. Загальна кількість посадкових місць становить 626. В читальних залах на одне місце в середньому припадає 8 студентів денної форми навчання.

Фонд наукової бібліотеки нараховує 555300 примірників книг, брошур, періодичних видань, електронний каталог бібліотеки – 392 тис. записів.

Наукова бібліотека є членом консорціуму e-VERUM, партнером Асоціації «Інформатіо-консорціум», учасником проектів: ELibUkr «Електронна Бібліотека України: створення Центрів Знань в Університетах України», українського наукового цитування «Наукова періодика України». У травні 2017 року університетом підписано договір з CrossRef щодо надання цифрових ідентифікаторів DOI статтям у наукових журналах ЧНТУ. Сьогодні DOI вже отримали 2 журнали «Технічні науки та технології» і «Науковий вісник Полісся» та подані у серпні 2017 р. до БД Scopus.

У 2016 р. науковий журнал «Науковий вісник Полісся» проіндексовано у БД ESCI (Emerging Sources Citation Index) Web of Science (Thomson Reuters).

З 2015 р. науковою бібліотекою наукові журнали ЧНТУ індексуються у БД: Index Copernicus; БД Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського; платформи «Наукова періодика України»; Ulrich's Periodicals Directory; каталозі наукових ресурсів Directory of Open Access Scholarly Resources (ROAD); EBSCO; BASE: Bielefeld Academic Search Engine; у відкритій журнальній системі (OJS — Open Journal Systems); ResearchBib (міжнародна мультидисциплінарна база даних наукових журналів); WorldCat; ПІНЦ; Вікіпедія; пошуковій системі Google Академія.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Організовано безкоштовний доступ користувачам бібліотеки до електронних баз даних: East View Information Services; My.expertus.ua Охорона праці; SAGE Journals та SAGE Research Methods; Walter de Gruyter; Polpred.com Обзор СМИ; 36 електронних архівів (репозитаріїв) ВНЗ України.

Студенти освітнього ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Туризм», в цілому забезпечені підручниками та навчальними посібниками за фахом, відповідною кількістю періодичних фахових видань.

Висновок: експертна комісія констатує, що рівень інформаційного забезпечення підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та Державним вимогам до акредитації.

6. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ ТА РІВЕНЬ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

6.1. Формування контингенту студентів

Формування контингенту студентів освітнього ступеня «магістр» за освітньою програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» починається з 3-4 курсів. Для цього студенти освітнього рівня «бакалавр» залучаються до наукової роботи кафедри і звітують про свої наукові здобутки на щорічних конференціях та семінарах.

В університеті в цілому склалася чітка система профорієнтаційної роботи та формування контингенту студентів, завдяки чому забезпечуються конкурси і залучення до навчання здібної до творчої діяльності молоді.

Показники контингенту студентів за даними ЄДЕБО станом на 29.11.2017 р. наведені в таблиці 2.

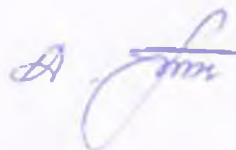
Таблиця 2

Контингент студентів освітнього ступеня «магістр»
за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм»
денної/заочної форми навчання на 2017/2018 н. р.
Чернігівського національного технологічного університету
за даними ЄДЕБО станом на 29.11.2017 р.

Форма навчання	Ліцензований обсяг	Курси	
		1	2
Денна	30	26	26
Заочна	-	-	-

Профорієнтаційною роботою в університеті займаються випускові кафедри, декани факультетів, приймальна комісія. Координує цю роботу проректор з науково-педагогічної роботи. Питання про стан профорієнтаційної роботи щорічно заслуховується на засіданнях вченої ради університету.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Основними формами профорієнтаційної роботи із майбутніми абітурієнтами є: зустрічі з випускниками, що отримали диплом бакалавра; рекламні кампанії в засобах масової інформації щодо вступу до університету; проведення тижнів факультету та днів відкритих дверей; інформування широких верств громадськості про діяльність університету через мережу Інтернет; агітація в технікумах та коледжах; проведення виставок творчості студентів, викладачів та співробітників університету; організація короткотермінових підготовчих курсів для вступників; участь у заходах, які проводять обласні та районні центри зайнятості (ярмарки вакансій та професій) тощо.

Основними критеріями якісного формування контингенту студентів є: якість навчання, зацікавленість у майбутній професії, використання теоретичних знань для вирішення практичних задач.

Висновок: експертна комісія, провівши перевірку наданої документації, встановила, що під час організації і проведення прийому студентів дотримуються законодавчі вимоги, ліцензований обсяг прийому не перевищується, ведення ділової документації відповідає вимогам.

6.2. Якість підготовки фахівців

Для аналізу якості знань студентів, які навчаються за освітньою програмою «Туризм», розроблені пакети контрольних завдань з усіх дисциплін відповідними кафедрами університету. Аналіз контрольних заходів, які проводилися університетом під час самоаналізу, свідчить про наступне: абсолютна успішність (АУ) студентів з циклу дисциплін загальної підготовки склала 100%, показник якості (ПЯ) – 53,8%; з циклу дисциплін професійної підготовки АУ склала 100%, ПЯ – 57,7%.

З метою визначення рівня залишкових знань студентів експертною комісією були проведені комплексні контрольні роботи (таблиця 3), за результатами яких по циклу загальної підготовки АУ склала 100 % (розбіжності немає), ПЯ – 53,8 % (розбіжності немає); по циклу професійної та практичної підготовки АУ склала 100%, ПЯ – 55,8 % (розбіжність – 1,9%).

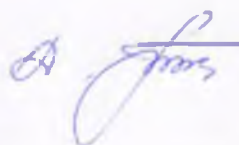
Навчальним планом підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» на кафедрі туризму передбачено виконання курсової роботи з дисципліни «Сільський туризм» у 2 семестрі. Тематика курсової роботи відповідає вимогам підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм».

У процесі експертної перевірки було розглянуто 20% курсових робіт. Оцінки, виставлені викладачами кафедри є обґрунтованими і відповідають змісту курсових робіт.

Аналіз звітів про проходження практики показав, що їхній зміст відповідає вимогам, встановленим до вищих навчальних закладів.

За результатами експертизи встановлено: нормативні документи і методичні рекомендації щодо написання та захисту випускної кваліфікаційної (магістерської) роботи за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм», наявні в електронному та паперовому варіанті.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Станом на 20.11.2017 тематика випускних кваліфікаційних (магістерських) робіт затверджена наказом ректора від 30.10.2017 №903-с. Теми магістерських робіт відповідають вимогам до освітньо-професійної програми «Туризм», обираючи з урахуванням специфіки і напрямку майбутньої роботи випускника, можливості використання матеріалів практичної діяльності організації, установи, а також практичного застосування зроблених висновків і пропозицій. Керівниками магістерських кваліфікаційних робіт є викладачі кафедри туризму ЧНТУ з вченими званнями та науковими ступенями.

Головою екзаменаційної комісії призначений Струк Артем Володимирович, директор туристичної агенції «СтрукТур».

6.3. Опис внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності

Внутрішньоуніверситетська програма забезпечення якості освіти в ЧНТУ, крім моніторингу багатьох кількісних показників, спрямована на підтримку системи цінностей, традицій, норм (як загальноуніверситетського рівня, так і субрівнів академічних підрозділів – інститутів, факультетів, кафедр), які і визначають ефективність функціонування Університету.

Опис внутрішньої системи забезпечення якості в ЧНТУ та його структурних підрозділів містить: аналіз результативності науково-дослідної роботи в навчальному закладі та використання її здобутків у освітньому процесі; представлення локальної системи управління якістю та стандартів вищого навчального закладу; схему функціонування внутрішньої системи забезпечення якості та розподіл відповідальності між структурними підрозділами та посадовими особами; залучення студентів до забезпечення якості; результативність системи забезпечення якості, її моніторинг та вдосконалення.

Висновок: експертна комісія вважає, що якість підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» відповідають Ліцензійним умовам надання освітніх послуг та Державним вимогам до акредитації.

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Таблиця 3

Зведена відомість результатів виконання комплексних контрольних робіт під час експертизи у порівнянні з самоаналізом студентами освітнього ступеня магістр, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» Чернігівського національного технологічного університету

Назви дисциплін, за якими проводився контроль	Група	Під час самоаналізу							Під час акредитаційної експертизи					Розбіжність			
		Виконували ККР	одержали оцінки, з них				Абсолютна успішність, %	Якість, %	Виконували ККР	одержали оцінки, з них				Абсолютна успішність, %	Якість, %	Абсолютна успішність, %	Якість, %
			5	4	3	2				5	4	3	2				
Цикл дисциплін загальної підготовки																	
Методологія і організація наукових досліджень	МТп-61	26	4	10	12		100	53,8	26	2	12	12		100	53,8	-	-
Цивільний захист та охорона праці в галузі	МТп-61	26	5	9	12		100	53,8	26	3	11	12		100	53,8	-	-
<i>Всього за циклом</i>		<i>52</i>	<i>9</i>	<i>19</i>	<i>24</i>		<i>100</i>	<i>53,8</i>	<i>52</i>	<i>5</i>	<i>23</i>	<i>24</i>		<i>100</i>	<i>53,8</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки																	
Планування та прогнозування туристичної діяльності	МТп-61	26	6	10	10		100	61,5	26	4	11	11		100	57,8	-	-3,7
Інноваційні технології в туризмі	МТп-61	26	6	8	12		100	53,8	26	5	9	12		100	53,8	-	-
<i>Всього за циклом</i>		<i>52</i>	<i>12</i>	<i>18</i>	<i>22</i>		<i>100</i>	<i>57,7</i>	<i>52</i>	<i>9</i>	<i>20</i>	<i>23</i>		<i>100</i>	<i>55,8</i>	<i>-</i>	<i>-1,9</i>

Член експертної комісії

З результатами виконання ККР ознайомлений, ректор ЧНТУ

Голова експертної комісії

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
 Д.І. Басюк

В.Ф. Кифяк

С.М. Шкарлет

7. ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ (ПРИПИСІВ) КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЗАХОДІВ З ЇХ УСУНЕННЯ

Чернігівський національний технологічний університет здійснює підготовку фахівців освітнього ступеня «магістр» за освітньою програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» згідно з ліцензією від 22.06.2017 р.

Наразі Чернігівський національний технологічний університет проходить первинну акредитацію освітньої програми «Туризм» за спеціальністю 242 «Туризм».

Зауважень (приписів) контролюючих державних органів, а також претензій юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності університету за освітньою програмою «Туризм» за період підготовки фахівців (2016-2017 рр.) не було.

Висновок: експертною комісією відмічено, що за звітний період зауважень (приписів) контролюючих державних органів, а також претензій юридичних і фізичних осіб щодо провадження освітньої діяльності Чернігівського національного технологічного університету у сфері вищої освіти з підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» за освітньою програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» не виявлено.

8. ЗАУВАЖЕННЯ, ЩО БУЛИ ЗРОБЛЕНІ ПІД ЧАС ПОПЕРЕДНЬОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПОДАНИХ ДО МОН АКРЕДИТАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

За результатами попередньої експертизи поданих до МОН акредитаційних матеріалів зауваження відсутні.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

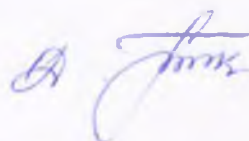
На підставі аналізу поданих на акредитацію матеріалів Чернігівського національного технологічного університету та перевірки результатів освітньої діяльності Університету на місці, акредитаційна комісія дійшла висновку:

1. Програма освітньо-професійної підготовки фахівців «Туризм» у Чернігівському національному технологічному університеті галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм» за освітнім ступенем «магістр» та умови її здійснення відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти» (постанова КМУ від 30.12.2015 № 1187) та Державним вимогам до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу (наказ МОН від 13.06.2012 № 689) й обґрунтовують акредитацію заявленої освітньої програми за освітнім ступенем «магістр».

2. Рекомендувати Акредитаційній комісії України акредитувати освітньо-професійну програму «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» у Чернігівському національному технологічному університеті з ліцензованим обсягом 30 осіб.

Разом з тим, експерти вважають за необхідне рекомендувати Чернігівському національному технологічному університету:

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

1. Активізувати роботу кафедри щодо участі викладачів і студентів у програмах міжнародного співробітництва з метою удосконалення професійних компетенцій магістрів з туризму та проведення міжнародних досліджень у сфері розвитку індустрії подорожей і гостинності.

2. Розширити використання сучасних інноваційних методів підготовки фахівців з туризму на основі планового оновлення комп'ютерної бази та впровадження спеціалізованого програмного забезпечення (геоінформаційних систем, систем бронювання, АСУ для підприємств туристичної сфери).

3. З метою посилення наукового та науково-педагогічного потенціалу кафедри активізувати діяльність викладачів щодо публікацій результатів досліджень у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science, Index Copernicus, та розроблення сучасних підручників, навчальних посібників, електронних навчально-методичних видань тощо.

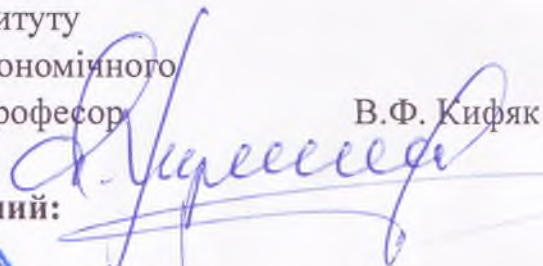
Голова експертної комісії:

завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Національного університету харчових технологій, доктор економічних наук, доцент

 Д.І. Басюк

Член експертної комісії:

професор кафедри менеджменту і туризму Чернівецького торгово-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, доктор економічних наук, професор

 В.Ф. Кифяк

З експертними висновками ознайомлений:

Ректор Чернігівського національного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

 С.М. Шкарлет

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

Зведені відомості про дотримання
Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності
в Чернігівському національному технологічному університеті
з підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Туризм»
спеціальності 242 «Туризм»
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
Відповідно до постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187			
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	6,2	+3,8
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	40	+10
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	-
2) пунктів харчування	+	+	-
3) актового чи концертного залу	+	+	-
4) спортивного залу	+	+	-
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	-
6) медичного пункту	+	+	-
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	93,9	+23,9
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	-
Щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	-
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	-
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-

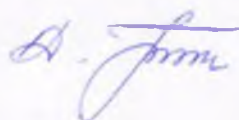
Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	-
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	-
Щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	9	+4
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	-
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	-
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	80	+20
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток від визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	100	+50
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	31,8	+6,8

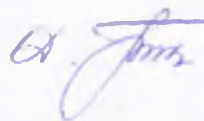
Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

2. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток від визначеної навчальним планом кількості годин):			
дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	100	+85
3. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	принаймні трьох з умов підпунктів 2.3.1-2.3.16	100	
4. Наявність випускової кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки (іншого випускового підрозділу), яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
з науковим ступенем та вченим званням	+	+	
5. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	
Відомості про дотримання Державних вимог до акредитації у Чернігівському національному технологічному університеті з підготовки магістрів (Відповідно до наказу МОН № 689) Якісні характеристики підготовки фахівців			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
1.2 Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	-
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			

Голова експертної комісії

Д.І. Басюк

2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки (загальної підготовки):			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	53,8	+3,8
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:		Цикл не передбачений навчальним планом	Цикл не передбачений навчальним планом
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90		
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50		
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (професійної) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	57,7	+7,7
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	-
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-

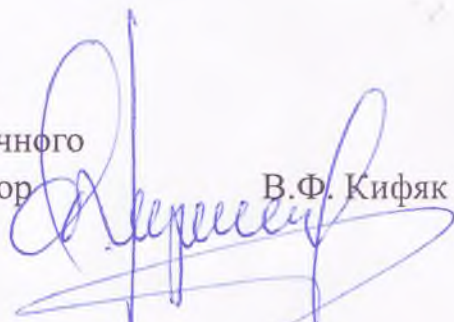
Голова експертної комісії:

завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Національного університету харчових технологій, доктор економічних наук, доцент

 Д.І. Басюк

Член експертної комісії:

професор кафедри менеджменту і тризму Чернівецького торгово-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, доктор економічних наук, професор

 В.Ф. Кифяк

З експертними висновками ознайомлений:

Ректор Чернігівського національного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

 С.М. Шкарлет

Голова експертної комісії

 Д.І. Басюк